

At leve og arbejde mellem sprog

Esra Sonay: Vent

Alias Forlag 2025

167 sider med illustrationer af Rikke Aarøe Carlsen

Det havde jeg ikke set før. En digtsamling skrevet på ikke to, men tre sprog. Først var jeg skeptisk. Er det ikke lidt for ambitiøst? Og er der ikke risiko for endnu en omgang klichéer om at være fanget mellem to kulturer og om det varme syd og det kolde nord? Men det er slet ikke dér, digtsamlingen Vent er.

Digteren skriver under det poetiske pseudonym Esra Sonay. Vi får at vide at hun er født af tyrkiske forældre i Danmark, men har arbejdet som advokat i London. Og hun vil noget helt andet, end jeg først troede.

Digtene svinger mellem lyriske og nærmest essayagtige betragtninger. De står side om side i de tre sproglige versioner, men er ikke oversættelser i traditionel forstand. De er forskydninger, gentagelser og omskrivninger, som man kan sidde og lege med. De tre sprogversioner tager udgangspunkt i samme tanke eller situation, men holder ikke samme tone og når ikke samme stemning. Forfatteren taler selv om det kølige danske sprog, det skarpe engelske og det melankolske tyrkiske.

Jeg læser samlingen som dansker med dansk som modersmål, men også som én der professionelt har levet det meste af sit professionelle liv på engelsk, og som – noget senere – fandt kærligheden i Tyrkiet, og derfor langsomt er begyndt at lære et tredje sprog. Ikke som akademisk projekt, men baseret på kærlighed, nysgerrighed og nødvendighed. Og netop derfor rammer denne bog noget genkendeligt. Den beskriver ikke bare sproglige forskelle, men også erkendelsen af, at man ikke er den samme på alle sprog. Selv om vi bilder os det ind

En stor del af samlingen kredser om det sprog, mange af os kender alt for godt fra kontoret: Det professionelle, organisatoriske, institutionelle sprog. Ord som teamwork, due diligence, partner og og proces. Ord, der fremstår neutrale og fornuftige, og som netop derfor sjældent bliver udfordret.

I digtet "Teamwork" reduceres samarbejde nøgternt til et spændingsfelt mellem empati, narcissisme og kontrol. Det er præcist, tørt og ubehageligt genkendeligt for mange af os. Ikke fordi digtet overdriver, men fordi det næsten ikke behøver at forklare noget. Mange vil kunne genkende situationen, hvor idealet er samarbejde, men vi aldrig når derhen: *Teamwork/er det gode samarbejde/Og den afhængighed/Der er mellem/En empat og en Narcissist/En anarkist/Som gerne vil have tingene/På hans eller hendes/ Måde.*

Kritikken er ikke vred. Den er observerende. Digtene gør ikke oprør mod systemerne, men viser, hvad de gør ved mennesker. Det er poesi skrevet indefra, af én der tydeligvis har været hjemmefant i netop disse sprog og strukturer. Det er et tilgængeligt univers, som vi som læsere inviteres ind i på hele tre sprog. Det fungerer rigtig fint.

Når digtene bevæger sig mellem dansk og tyrkisk, bliver forskellene tydelige. Det danske er ofte køligt, antydende, tilbageholdende. Det tyrkiske – så vidt jeg kan fornemme - mere direkte, mere følelsesmæssigt insisterende. Det, der kan stå som en neutral observation på dansk, bliver på tyrkisk til noget, der næsten kræver stillingtagen.

Det bliver for eksempel tydeligt i digtet "En kold tyrker", hvor det engelske udtryk i dansk oversættelse bliver til noget næsten fornærmende: "en kold tyrker". Digtet viser, hvordan et

udtryk kan skifte karakter, når det krydser sprog og kulturer, og hvordan oversættelse ikke bare er et spørgsmål om ord, men om magt, stereotyper og følelser.

Bogens digte om danskhed og tyrkiskhed er blandt de stærkeste, netop fordi de undgår både selvros og selvhad. Det at være dansk beskrives som stilhed, ansvar, ro og kompetence – ikke som ideologi, men som praksis. At være tyrkisk fremstilles på befriende vis og for en gangs skyld ikke som eksotisk modbillede, men som noget, der alt for ofte reduceres gennem sproglige genveje og misforståelser.

Et interessant greb er, at samlingen slutter med et sæt tekniske noter. Her listes kilder og definitioner som i en afhandling. Man får næsten mistanken om, at digtsamlingen startede sit liv som en samling essays, men fandt et bedre og mere lyrisk udtryk. Den er flot illustreret med minimalistiske abstrakte figurer af Rikke Aarøe Carlsen.

Dette er ikke en ung bog. Den er skrevet af én, der har levet længe nok i systemerne til ikke længere at blive imponeret af dem. For læsere, der har arbejdet internationalt og elsket på tværs af sprog, vil denne bog føles præcis om end ikke altid behagelig. Og så motiverer den læseren til at arbejde videre med det svageste sprog – i mit tilfælde tyrkisk.

Jeg giver Vent 5 stjerner. Så kan man jo selv bestemme om det er på den tyrkiske, danske eller engelske skala.

Svend Olling

Den 19. januar 2026